

Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon hoitoon pääsy ja odotusajat 1.1.-30.4.2024

Yleisltk 13.06.2024 § 62
1238/06.00.00/2024

Valmistelija: peruspalveluiden toimilinjajohtaja Eija Jestola, puh. 040 712 1040, eija.jestola(at)pshyvinvointialue.fi, erityispalveluiden toimilinjajohtaja Sami Remes, puh. 044 717 4000, sami.remes(at)pshyvinvointialue.fi

Hoitotakuulla tarkoitetaan terveydenhuoltolaissa määriteltyä aikaa, jonka kuluessa potilaan on päästävä **kiireettömään hoitoon** tai **kiireettömään tutkimukseen**. Kiireettömään hoitoon pääsyn eli hoitotakuun enimmäismääräajoista säädetään terveydenhuoltolaissa.

Kiireelliseen hoitoon asiakkaan on päästävä nopeasti sen mukaan kuin hänen sairautensa tai vammansa edellyttää asuinpaikkakunnasta riippumatta.

Perusterveydenhuolto

Hyvinvointialueen on järjestettävä toimintansa siten, että potilas voi saada arkipäivisin virka-aikana saman päivän aikana yhteyden terveystieteeseen tai muuhun perusterveydenhuollon toimintayksikköön ja saada yksilöllisen arvion tutkimustensa tai hoitonsa tarpeesta ja kiireellisyydestä sekä siitä, minkä terveydenhuollon ammattihenkilön tekemiä tutkimuksia tai antamaa hoitoa potilas tarvitsee.

Arvion tekee laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö. Suun terveydenhuollossa arvion voi tehdä myös nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilö.

Lääketieteellisesti tarpeelliseksi todetun perusterveydenhuollon kiireettömän sairaanhoidon ensimmäinen hoitotapahtuma on järjestettävä arviointia seuraavien 14 vuorokauden aikana, jos potilaan hoitoon hakeutumisen syynä on sairastuminen, vamma, pitkäaikaissairauden vaikeutuminen, uusien oireiden esilletulo tai toimintakyvyn aleneminen, ja hoito kuuluu yleislääketieteen alaan.

Perusterveydenhuoltoon kuuluvaa suun terveydenhuoltoa on järjestettävä neljän kuukauden kuluessa.

Perusterveydenhuollossa hoidon tarpeen arviointi toteutuu hoitotakuun puitteissa. Lääkäreiden vastaanottotoiminnassa hoitoon pääsy ylittyi 2188 potilaan kohdalla, suun terveydenhuollossa noin 3214 potilaan kohdalla ja avokuntoutuksessa 109 potilaan kohdalla.

Erikoissairaanhoido

Kiireettömään erikoissairaanhoidoon pääsy edellyttää lääkärin lähetettä. Hoidontarpeen arviointi on aloitettava kolmen viikon kuluessa lähetteen saapumisesta sairaalaan.

Hoidontarve arvioidaan joko lähetteen perusteella tai lisätutkimuksissa. Arvioinnissa mahdollisesti tarvittavat lisätutkimukset tai erikoislääkärin arviointi on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa lähetteen saapumisesta.

Jos tutkimuksissa todetaan, että potilas tarvitsee erikoissairaanhoidoa, se on aloitettava viimeistään kuudessa kuukaudessa hoidon tarpeen toteutumisesta. Hoito on aloitettava viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hoidontarve on todettu.

Lasten ja alle 23-vuotiaiden nuorten psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa lapsen tai nuoren tilanne on arvioitava kuudessa viikossa lähetteen saapumisesta. Kun hoidon tarve on todettu, hoitoon on päästävä kolmessa kuukaudessa.

Erikoissairaanhoidossa 30.5.2024 tilanteessa hoidon tarpeen arviointi toteutui valtaosalla erikoisaloista, erityisesti ns. konservatiivisilla erikoisaloilla ja naistentaudeilla, neurokirurgialla, suu- ja leukakirurgiassa, sydän- ja rintaelinkirurgiassa, verisuonikirurgiassa, lastenkirurgiassa, sekä syöpätaudeilla. Hoidon tarpeen arviointi ei toteutunut 20,9 % eli 1099 potilaan kohdalla, mutta vuoden 2023 lopun tilanteeseen verraten tilanne on kuitenkin hiukan parantunut. Hoidon tarpeen arvioinnin määräaika ylittyy tällä hetkellä lähinnä muutamalla operatiivisella alalla, kuten käsikirurgia (430), silmätaudit (252), sekä ortopedia ja traumatologia (172). Urologian ja plastiikkakirurgian osalta tilanne on korjautunut.

Erikoissairaanhoidoa odotti hyvinvointialueella 30.5.2024 yhteensä 7919 potilasta (31.12.2023 odottajia oli 8390). Heistä 29,2 % oli odottanut hoitoa yli 6 kk. Eniten ylityksiä oli ortopediassa ja traumatologiassa 800, gastroenterologisessa kirurgiassa 591, silmätaudeissa 210, käsikirurgiassa 268, ja korva- nenä ja kurkkutaudeissa 142.

Nuorisopsykiatrialla 53 potilasta oli odottanut hoidon tarpeen arviointia yli 3 kuukautta (tilanne 30.5.2024), mutta ylitysten määrä on laskenut alkuvuoteen 2024 verrattuna. Hoitoa odotti yli 6 kk määräajan 21 potilasta. Lastenpsykiatriassa 22 potilaalla hoidon tarpeen arvioinnin 6vk määräaika ylittyi, ja hoidon odotus oli ylittänyt 3 kk 5 potilaalla.

Valvira on määrännyt 20.3.2024 Pohjois-Savon hyvinvointialueen järjestämään kiireettömään erikoissairaanhoidoon pääsyn alueellaan lainmukaiseksi 31.3.2025 mennessä. Pohjois-Savon hyvinvointialueen tulee antaa 16.4.2025 mennessä selvityksen siitä, miten hyvinvointialue on järjestänyt kiireettömään erikoissairaanhoidoon pääsyn lainmukaiseksi. Selvitykseen on

liitettävä tietojärjestelmästä tulostetut luotettavat ja ajantasaiset seurantatiedot hoitoon pääsystä.

Valmistelijan päätösehdotus:
Yleisten palveluiden lautakunta merkitsee tiedoksi raportin hoitotakuun toteutumisesta ajalla 1-4/2024.

Taloudellisuus-, tuottavuus- ja integraatiovaikutusten arviointi

Hoitotakuun seuranta on osa omavalvontaa, toiminnan seuranta ja suunnittelua huomiden myös taloudellisuus, tuottavuus ja integraatio.

Toimivallan peruste hallintosääntö 42 § lautakunnan yleiset tehtävät, kohta 3

Esittelijä yleisten palveluiden toimialajohtaja

Päätösehdotus Yleisten palveluiden lautakunta merkitsee tiedoksi hoitotakuun toteutumisen ajalla 1-4/2024.

Päätös Esittelijä esitti kokouksessa muutetun päätösehdotuksen kuulumaan seuraavasti:
Yleisten palveluiden lautakunta merkitsee asiat tiedoksi huomioiden, että perusterveydenhuollon esitetyt luvut ja tilastot ovat epävarmat tilastointijärjestelmien keskeneräisyyden vuoksi.

Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.